NAM THỨ MƯỜI BA. — SỐ THỨ 2575 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ SÁU 16 OCTOBRE 1925

RESIDENCE SUPERIEURE AU TONKIN
DEPOT LEGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 4288

HANOI

	Trois mois	Six mois	Un an
Một năm.	6$00	6$30	12$00
Các tỉnh và Trung-kỳ	6$90	6$30	12$00
Các công sở và Nam-kỳ	8$00	8$00	16$00
Sáu tháng	4$50	3$50	8$00
Ba tháng	2$50	2$00	4$00
Một tháng	1$00	0$80	1$50

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Colon, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
4e page
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cũng là cạnh-tranh!

Thường đi về các miền nhà-quê được nghe những chuyện ông chánh nọ tranh chánh-tổng mất kể nghìn, ông lý kia tranh lý-trưởng mất hàng mấy trăm, lại đến những ông chánh phó hội, những thầy thư-ký, thủ-quỹ, thủ-bộ là những người ra làm công việc cải-lương ở các làng, mà có khi cũng tranh nhau mất hàng trăm hàng chục cả; cái ám-mục cạnh-tranh không thể nói rõ được; nhưng chính kỳ-giả cũng đã từng mục-kích có người ra làm chánh phó-tổng mà bán hết cả gia-tư điền-sản, có người ra làm chánh phó-lý hoặc chánh phó hội mà đi vay nợ lãi hàng ba bốn trăm đồng. Ôi! của đau con xót, ai mà muốn mất của, ai mà mất của lại chẳng đau? mà sao đồ đi từng trăm từng nghìn như thế không ai biết tiếc?

Nghĩ đi nghĩ lại, không biết cái mục đích cạnh-tranh của những hạng người ấy lại chỗ nào? cái lòng cạnh-tranh người ta ở đời ai mà chẳng có; song dẫn thân vào trong cuộc cạnh-tranh, tất ai cũng có một cái mục-đích, mà cổ-lai cái mục-đích cạnh-tranh của đời người bất ngoại hai đường: một là tranh danh, hai là tranh lợi. Tranh danh thì như những bậc anh-hùng hào-kiệt, chí-sĩ các-nhân, nhà chính trị đua nhau mà trù hoạch những phương-châm chính-trị hay, nhà học-vấn đua nhau mà nghiên cứu những học lý học-thuyết mới, nhà phát-minh đua nhau mà sáng-tạo những công-nghệ lớn, nhà từ thiện đua nhau mà gây-dựng quả phúc to, làm lợi cho nước, làm ích cho đời, cầu sao được sự nghiệp khắp nhân-quần, tiếng thơm lưu sử-sách, ấy là cái mục-đích tự nhiên của người ta cạnh tranh. Tranh lợi thì như những tay tiền-thủ hoạt-bát, những người tâm-kế kinh doanh, nông tranh với nông, mà ruộng đất làm cho thêm tốt, vật sản làm cho thêm nhiều, công tranh với công mà hóa-phẩm làm cho thêm tinh-lương, cơ khí làm cho thêm hoàn-bị, thương tranh với thương, mà đường tiêu-thụ làm cho thêm rộng, cách giao-thông làm cho thêm nhanh, khoáng-trương sản-nghiệp, khai-thác tài-nguyên, cầu cho sung-dụ cải vật-chất văn-minh, an hưởng cái hạnh-phúc khoái-lạc, ấy là cái mục-đích thứ hai của người ta cạnh tranh.

Nay xét đến hạng người chịu mất trăm mất nghìn như đã kể trên đó có phải là vì danh mà cạnh-tranh chăng? Nếu thật có bụng tranh danh thì xuất món tiền như thế góp vào những việc công ích công lợi, hoặc làm một cái học-đường cho những lũ thanh-niên tử đệ, có trường mà học, có thầy mà theo, sau được đạt được thành tài, tức là cái công to của mình gieo giống, hoặc lập một nơi tập nghề cho những người cô-quả khốn cùng có cơm mà ăn, có việc mà làm, sau được an cư lạc nghiệp, tức là cái ước lớn của mình cứu sinh, hoặc mở một cái ấp khẩn hoang, chiêu tập những kẻ bần-dân cho được hưởng cái thú vườn cây ao cá, thì cái tên họ của mình cũng đáng được với cái giang sơn ấy mà trăm thuở không mòn, hoặc làm một cái nhà y-tế, cứu giúp những người bệnh-hoạn cho được nhờ cái nơi cơm cháo thuốc thang, thì cái sự nghiệp của mình cũng cũng được với cái cơ-sở ấy mà muôn năm trường thọ, hoặc xây một cái cầu, đắp một con đường cho hành-nhân thuận tiện, hoặc khai một cái kênh, xẻ một cái cống cho hoa-cốc phong-đăng, còn biết bao nhiêu những việc nghĩa nên làm, có thể khiến cho xã-hội yêu-vì, dân-nhân kính-mến, tranh danh thì tranh ở chỗ đó, chứ tranh gì ở cái tên gọi hão-huyền, chức phận ti-tiểu trong làng trong tổng.

Hay là vì lợi mà cạnh-tranh chăng? làm một tên chức dịch trong làng trong tổng, lương-hướng chẳng có, bổng lộc thì không, trừ ra cái kẻ gà quê ăn quẩn khí-lăng kẻ hèn yếu, bác trước kể con em thì còn làm gì cho có lợi, mà tang-hồi sách-nhiễu, thì quốc luật trừng-trị rất nghiêm, người mà thật có lòng tranh lợi, ai lại dại gì bỏ ra bạc trăm bạc nghìn, thả vịt nhà bắt vịt trời, mà bông len-lỏi vào trong bước chông gai để cầu cái lợi nuốt cơn mắc họng như thế.

Xét cho cùng ra, chẳng qua là người mình trí thức còn thấp hẹp, không hiểu được cái danh thực cái lợi thực là cái gì, gia đi cái thói cá lớn nuốt cá bé đã thành ra một thứ độc truyền-nhiễm ở trong xã-hội ta, cứ lấy đè nén được nhau là danh, bóp nặn được nhau là lợi. Tục-ngữ ta có câu: Bán gia-tài mua danh phận; lại có câu: gà tức nhau tiếng gáy. Ở các nước văn-minh thì người ta dùng cái hơi sức cạnh-tranh về con đường danh lợi thực, mà người nước mình thì đem dùng về sự cạnh-tranh nhỏ mọn những danh giả lợi giả chỗ đến nát xương lòi da, khuynh gia bại sản mà chưa biết hồi đầu.

Cái cách cạnh-tranh để liệt kỳ người kiến-thức tất không ai thèm làm; cho nên những người có tư-cách xứng-đáng lại không chọn vào được những cái địa-vị đó để đảm-đang những công việc lợi ích cho tổng minh làng mình; thành ra một cái cơ-quan hành-chính rất thiết cận của các tổng các làng chỉ là một thứ hàng dấu giá cho những phường ngu-ròm. Cái tệ ấy mà không kiến-chính đi được, thì những chức dịch thừa hành bao giờ có được người khá mà mong những thiện-chính lương-pháp thi-hành vô tệ, làm nên công việc lợi ích cho nhân dân.

Nhân vì [illegible] trong các quan phủ huyện, trong vụ bầu-cử, chịu gia tâm kiếu chính cái tệ ấy cho dân, mà những phường ngu-ròm kia cũng nên biết tiếc tiền một đồng là một bát mồ-hôi, một giọt nước mắt của mình, nên để mà làm lấy cái danh thực lợi thực cho mình, chứ đừng làm cái chuyện cạnh-tranh vô lý như thế nữa.

T.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 13 Octobre 1925

Cuộc hội nghị của đảng xã-hội

Ông Caillaux sẽ đến dự cuộc hội-nghị của đảng cấp tiến và xã-hội cấp-tiến ở Nice.

Cái vấn-đề Mossoul

Đại-biểu của hội Vạn-quốc, coi việc điều-tra biên-tính ở Mossoul xong hôm nay đã đáp tàu ở Marseille để đi Beyrouth.

Chiến sự ở Maroc

Giới mua dữ đội, nên không đánh trận nào to. Vẫn thấy nhiều chiến đến đầu hàng.

Cuộc hội-nghị Locarno

Các nhà luật-pháp đương soạn các khoản hiệp-ước nói về hạt Rhénanie. Trong hiệp ước công nhận cho nước Pháp cái quyền can-thiệp, để đảm bảo việc thi-hành các giao-ước trọng-tài về đàng phương. Trong khi có nước vô cớ khiêu chiến, thì nước Pháp được thi hành khoản ấy. Các giao-ước trọng tài của nước Đức với Ba-lan và của nước Đức với nước Tchécoslovaquie, đại khái các điều khoản cũng giống như bản hiệp-ước về hạt Rhénanie.

Một đường điện-báo mới

Có tin rằng M. Mussolini, cùng nhiều nhà ngoại-giao Tây-ban-nha và Nam-Mỹ sẽ làm lễ khánh-thành đường điện báo mới nối nước Ý với Nam-Mỹ đi qua Tây-ban-nha.

Nước Nga với nước Đức

Nước Đức và nước Nga đã ký giao-ước thương-mại với nhau.

Một cái nạn ô-tô ở Hoa-kỳ

Trong khi thi ô-tô ở Détroit, có xảy ra cái nạn rất-ro gớm ghê. Năm chục người bị thương. Cuộc thi phải đình lại.

Nước Nga với nước Nhật

Có tin rằng chánh-phủ Nga có nghị cho phép 90.000 người làm ruộng nước Nhật đi sang Tây-bá-lợi-á hay là các địa hạt khác ở Viễn-đông để mở mang việc giống thóc lúa.

Một cuộc hội-nghị y-học

Cuộc hội-nghị y-học Viễn-đông đã khai-nghị ở Tokio. M. Kato chủ-tọa, có đọc diễn-văn.

Việc ở Cáp-nhĩ-tân

Người Trung-hoa vận động để chiếm lấy cả việc quản-trị thành phố Cáp-nhĩ-tân, trái với các điều khoản giao-ước năm 1924, làm cho cả lính-sự-đoàn đều phản kháng.

(*Indopacifi*

Kỷ-niệm việc tìm được Mỹ-châu

Tại Rome có làm lễ ngày kỷ niệm việc tìm được Mỹ-châu. Nhân dịp ấy, M. Danfroni, giáo sư ở đại-học-đường Padoue có diễn-thuyết, [illegible] quan thương-thư, các quan-chức Ý và Hoa-kỳ có đến nghe.

Tại Gênes đội chiến thuyền có kéo cờ. Ông tổng giáo-chủ có làm lễ Te Deum tại giáo-đường. Công chúng kéo đến xem các vật kỷ-niệm về ông Christophe Colomb tại lâu Tursi. Có đặt hoa tại nhà ở và đài kỷ-niệm ông Christophe Colomb.

Tại Madrid cũng làm lễ kỷ-niệm; [illegible] nước Argentine có đến ph Madrid đ M. Primo de Rivera và các đại-biểu Mỹ-châu chủ tọa. Ông xã-trưởng thành Madrid có đọc một bức điện-tín gửi cho các quan tổng-thống nước Argentine, nước Uruguay, nước Brésil, và bức điện-tín đáp lại bức điện-tín của quốc-vương Tây-ban-nha trong khi làm lễ khánh-thành đường điện-báo nối hai nước Ý và Argentine với nhau.

(*Havas*)

Việc Trung-hoa

Chức công sứ ở nước Anh

Chánh-phủ Bắc-kinh đã hạ lệnh cử Nam-hạc-Khánh làm chức công-sứ ở nước Anh, lại gia hàm Tứ-khanh-quyền đại-sứ. Chu-triệu-Sâu là nguyên công-sứ ở đấy đổi sang ở Truy-điển.

Nhưng Đoàn-kỳ-Thụy còn lưu Nhan-huệ-Khánh ở lại giúp về cuộc hội-nghị quan-thuế, chờ xong việc rồi mới phó nhậm.

Cuộc quan-thuế hội-nghị

Đường thiệu-Nghi ở Thượng-hải có thông điện phản-đối cuộc quan-thuế hội-nghị, chủ trương thu hồi quyền tự chủ, nhưng cần phải có một chánh-phủ hợp pháp và có đạo-đức mà quốc-dân có lòng tin yêu mới được. Sự bế bác không bình-đẳng về lời tăng thuế không thể ngồi im mà không nói.

Cuộc hội-nghị điều-tra về cái án ở Thượng-hải

Các đoàn-thể ở Thượng hải đều phản đối việc các nước lập cuộc hội-nghị điều-tra cái án ở Thượng-hải vừa rồi. Đường-thiệu-Nghi cũng nói việc ấy đối việc ngoại-giao không có lợi. Jinh, Trung-hoa không tham dự là phải lắm.

Cuộc hội-nghị bí mật

Tại phủ nhiếp chính ở Bắc-kinh có đặt cuộc hội-nghị bí-mật. Người ta đoán rằng cuộc hội-nghị ấy có lẽ bàn thêm hạn chấp-nhận của Đoàn-kỳ-Thụy và việc đối phó thời cục sau đó.

MỘT HẠT KIM-CƯƠNG RẤT QUÝ

Ai muốn mua kim cương rất quý, kỳ giá xin mách. Kim-cương ấy là hạt kim cương Orloff của nhà vàng Nga, đẹp nhất trong các kim-cương gắn ở mũ miện các hoàng-đế nước Nga. Mũ miện ấy chánh-phủ Nga sắp đem phát mại. Cái sự-tích kim-cương ấy cũng hay lắm.

Kim-cương ấy vốn người Ấn-độ gắn vào mắt một ngẫu tượng thờ trong một cái đền ở Seringam, bị một người Pháp tinh lấy đi trong thế-kỷ thứ mười tám, đem bán được 37.000 quan, về sau người ấy chuyển cho người kia, rồi đến hoàng-thân Orloff mua được, đem dâng cho Catherine II. Còn như mũ miện của các hoàng-đế nước Nga, thì làm bằng vàng khối, cân nặng 5 kilos, có gắn 16 viên hồng ngọc, 360 viên hồng ngọc, và 268 hạt kim-cương.

LOÀI CHIM VỚI THỜI-TIẾT

Loài chim chắc là có mấy cái khiếu lạ, loài người không có, đại khái như cái khiếu chỉ hướng, khiến cho nó đi xa đến đâu, cũng khi ông bị lạc, cái khiếu xét thời tiết, khiến cho nó biết trước được mưa nắng nóng lạnh mà phòng-thân.

Mùa thu năm ngoái đây, một nhà văn-sĩ-học nước Anh, có báo trước cho chồ quen-thuộc biết rằng mùa đông năm ấy trời không rét, về sau lời ông báo quả đúng không sai chút nào. Ông đoán-trước được như thế, là nhờ về một giống vịt trời, Nauyên sang ở phía nam nước Pháp và ở Tây ban-nha, mà tháng octobre năm ấy ông ấy thấy nó bay từng đàn về phía bắc, thì ông đoán là rõ biết trước rằng mùa đông năm ấy, cứ ở lại nước Anh, cũng không bị chết đói chết rét, nên nó không bay về phía nam như mọi năm.

Chim biết trước mưa gió lại tài lắm nữa. Trong mùa hạ tới tốt, chim đường bắt lìu lo trong rừng, bỗng yên lặng đi, tất là sắp có cơn dông tới. Xem chim nhạn bay cao hay bay thấp, cũng biết trời sắp nắng hay sắp mưa. Nhưng việc trên này, cũ lẽ là nhờ về cái khiếu giống sâu bọ thì phải hơn. Vì tây theo trời tiết nắng mưa sâu bọ bay cao thấp khác nhau, nên giống nhạn bắt sâu để ăn, cũng phải theo bọ mà bay cao thấp. Người ta kể chuyện rằng một con quạ nọ nuôi, tưởng vẫn nghe ở một nơi trong nhà về phía tây-nam, bỗng mấy lần tự nhiên cứ chay đến một nơi phía bắc mà rúc, thì lần nào thấy ít lâu cũng có gió bão dữ-dội, không sai bao giờ.

Giải đáp những điều pháp-luật

LỜI HỎI. — Nhờ ngài làm ơn chỉ bảo cho tôi việc sau này:

Như trong một tổng những có ngót 2 nghìn đinh, mà tổng lý có chỉ để qua (để ngoài lại còn thêm để trong nữa). Vậy nhà nước có phép thảo nước vào để ngâm con đê lý được không? vì nếu ngâm để lý thì ngót 2 nghìn đinh bị mất hết co-nghiệp, không có chỗ ở và cả tổng lý thành sống. Vậy việc lý phải kêu ở đâu?

LỜI ĐÁP. — Lý ưng thì không được, nhưng sự hại cho một tổng mà ông nói đó, có lẽ lại ích cho cả toàn dân một hạt, cho nên Nhà-nước mới phải làm như thế.

Cứ theo lẽ công bằng và theo pháp-luật thì tổng nào bị nước ngâm như thế, Nhà-nước phải đền cho, vì rằng không có lẽ làm hại một làng một tổng để lấy lợi cho các làng, các tổng khác.

Tổng bị hại như thế có thể làm đơn trình quan Công-sứ tỉnh và quan Thống-sứ Bắc kỳ.

Tòa án xét việc lý là tòa án cai-trị ở Bắc-kỳ (Conseil du Contentieux administratif) mà phòng thư-ký thì ở đường Francis Garnier, Hanoi.

Tổng bị hại muốn được bồi thường thì phải có những trường hợp sau này:

1. Cái hại bởi Nhà-nước mà ra;
2. Cái hại thuộc về đường vật chất và xảy ra ngay sau khi thảo nước;
3. Cái hại không phải là bởi sự tình cờ hay là sự bất đắc dĩ nhiên mà đến;
4. Không phải là bởi một người điên cuồng nào thì cái quyền của mình mà sinh ra.

Việc ông nói đó xem ra đủ bốn trường hợp trên lý.

Ph. h.-L.

LỜI ĐÀN BÀ

Bàn về chữ ái-tình

Ái-tình là mối yêu-thương của nhân-loại, người ta không phải cây, đá, sao quen tình đặng, thương cha mẹ, thương vợ chồng, thương anh em, thương nước, thương nhà, thương đồng-bào chưởng tộc, cũng đều nghĩa thương cả, cho nên kinh Phật dạy rằng: Chúng sinh là về giống hữu-tình, thế mà các điều tình ấy, chỉ có dục-tình nam nữ, thì hay làm cho người ta đê liệt cái nhân-thành ra thô tục bỉ bỉ, cho nên dục-tình nam nữ, thường phải ngăn cấm nghiêm khắc, phải lấy dây lễ nghĩa mà ràng buộc lại, chớ cho lung quấy ra làm; kẻ tiểu-nhân đã có hình-phạt mà trừng-trị, người quân-tử thì có lời tiếu-đàm công kích, để hạn chế cho khỏi lầm lỗi. Nói thế e có người cho ái-tình nam nữ là hèn làm ư? Không phải hèn, cái tình là quí bản vô hạn, nhưng chỉ sợ không được chân ái-tình đó mà thôi. E'a những bậc nghĩa phu liệt phụ, há không phải vì ái-tình mà gây nên những danh dự vẻ-vang đó chăng? lại cuộc đời vui vẻ, nhà cửa vững vàng, con con cháu cháu, dây-khoai giải-mo ôm, không có ái-tình làm sao ra các mối yếu thương khác, huống hồ ái tình lại có một cái nghĩa cao-thượng thanh tao, nảy nở ra những văn chương đẹp, tư-tưởng hay, đủ hóa được cái lòng đau đớn lo ngại của nhân-loại, người ta mà không có ái tình thì khô khan khác gì gỗ mục, quang-cảnh có gì sinh sắc, thiệt hại cho sự hạnh-phúc ở đời, cho nên trừ ra những kẻ tu-hành, người góa bụa, là cái cuộc đời đã trải qua, khám phá thế-cố, mọi sự đều là sắc-không, không-sắc, lửa lòng đã tắt, như đàm tro nguội, như gốc cây tàn, thời thực không còn quan thiết gì với ái-tình nữa. Nếu còn lại bao xum xít giữa đám bọt bóng này, si là kẻ thoát hồ ái-tình cho khỏi. Kinh Phật có câu: Ái hà thiên thì bi lăng, khổ hải vạn trùng ba; nên có kẻ trí-thức bình-phẩm cái ái tình một cách rằng: Phần khổ tất nhiều phần vui thì ít, song cái tình đời lại vì có khổ mới càng mặn mà, vì như người có đói ăn cơm mới ngon, có tật bệnh rồi mới biết sự khỏe mạnh là sung-sướng. Ái-tình có một cái bí quyết như thế; ai đã là thực chân ái-tình, thì không sợ sự khúc-chiết, cách trở, gian nguy đến đâu, cũng đều gánh vác nổi, hình như có sự khúc-chiết, cách trở gian nguy đó, để cho mình bày tỏ cái ái-tình cho chân thực, vậy thì bao nhiêu sự khó nhọc, tức là sự vui thú của ái-tình.

Nhưng trong ái-tình cũng có bốn thứ lợi hại khác nhau, phải trái cần ra mỗi cách: 1. Đa-tình, 2. thâm tình, 3 ái-tình, 4 chung-tình.

Đa tình tức là người đa cảm, gặp sự gì cảm xúc trong tâm, không thể nào nén lòng cho đặng, nên ít suy xét cho ra lẽ phải trái, vì tình mà lụy đến thân, đến danh, đến sự-nghiệp cũng không kể, làm khi lại ưng mua nhọ chác sầu, khóc vay xót mượn, như có Kều mà khóc mà Đạm-Tiên; thấy người cảm đó biết sau thế nào, thì cái tình ấy có thiên miên thực vô hạn, có kẻ quá cảm, đến đổi tiêu lòng dục, làm cho mình yếu ớt đi, tình như mình lại làm nô-lệ cho tình nó sai khiến, mình không được tự chủ, bao nhiêu khí-phách đứng cảm của con người tiêu lần đi đâu mất hết như Lý-phụng-Tiên vậy, bởi thế có câu: « Đa tình là độc, đã mắc vào đó gỡ cho ra », nhưng mà nói về đường tình đọc thì xấu, mà suy rộng ra cái tình đa-tình, đem đối với pháp-luật

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chú Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

thì hay, vì được nhiều cái cảm-tình thì lại càng làm được nhiều việc có bổ ích cho đồng-bào, như nghĩa là thế vậy.

2. Thâm-tình : chữ thâm-tình này chớ nên ngộ-nhận là chữ thâm tình kết nhau đâu ; thâm-tình là thâm-đậm cái nhân-ái của chữ tình, cái tình thường đậm thắm hơn, biết phân chia cái thứ tự sau trước, có nên có nặng cái lòng dục vọng của mình, yêu ai không phải trình bày hết thảy cái ý muốn ra một lẽo.

3. Sơ-tình thì không không một mực, khư khư mà bộc lấy mình vào trong cái dây tình-ái, dẫu ai ân ái tệ-bạc cũng mặc ai, mình đã tốt vậy đoạn thì chiêm-bao quanh-quẩn, sống thác chẳng từ, cái lòng tự-tín rất sâu, đến nỗi : (1)rán đi nước ngập, (1) dưới cầu hồn can (2) như chuyện bà Chiêu Nghi, và chàng Vệ Sinh đó vậy, vì tình mà hi-sinh cả tính-mệnh, tuy cũng khả thương, song thực ra thì không ích cho tình chút nào cả, việc không đáng khinh-bỉ mà khinh-sinh là bất-trí, không đáng tự sát mà tự-sát là bất nhân, ở đời mà bỏ thì bỏ nhân là kẻ tội lỗi của xã-hội cướp công cha mẹ thiệt đời xuân xanh.

4. Chung-tình : sách xưa có câu : « tình chi sở chung, chi thị tại ngô bối » là duy có hạng người tài-trí, mới khéo biết lự dụng thủ tình, cho đặng chính đáng tế-xang khi nào cũng giữ là chung tình thì khoan bảo giờ cũng tự tại tích nhiên, bởi vì trước khi nói đến tình, đã phải suy xét kỹ càng rồi hợp với đạo-nghĩa mới dám làm, tình không phải là sự để chơi bời, liều ngỏ hoa tưởng mà gọi là tình đặng, tình không phải vội mua bán để mà nói lời đâu, tình không phải một vài mảnh giấy, năm ba hàng chữ mà tả hết cái tình đồng, tình không phải ở trên cái lưỡi, trước mồm mồng, mà kể hết sát tình đặng. Người ta có biết tự trọng, qui-mến cái danh dự, nhiều-hậu cái tình mới chung đúc một tí ỏ, thủy chung không thay đổi bao giờ. Người đàn bà con gái có chung-tình mới giữ còn tết-hạnh, người đàn ông con trai có chung tình mới khỏi cảu : giàu đổi bạn, sang đổi vợ.

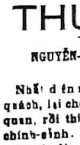
Chung-tình với thâm tình thì như một. Ba tình với ai tình có một nghĩa khác nhau, và sự phải với sự trí như đã kể trên kia, ai là kẻ hữu tình thì nên chọn lấy.

Đạm Phương nữ-sử

(1) Vệ-Sinh ôm cầu ngồi đợi người tình, không dám sai bảo, dến nỗi nước lên qua chừng cầu mà chết.

(2) Bà Chiêu-Nghi vợ vua Sở, vua đi săn bắn mấy lợt không về, cho người về triều, lại không có tin-phù nên ba không chịu đi, chỉ ngồi trên đài mà chịu chết

PHARMACIE FRANÇAISE & INDIGÈNE

Pharmacie Montès

54, RUE PAUL-BERT, HANOI

MỚI ĐẾN THUỐC :

Le Peptofer Jaillet

là thứ thuốc bổ rất thật hiệu

Tin sau cùng

Chiến sự ở Maroc

Trong khi đi tuần, quân lính có đánh nhau một trận dữ dội với quân Riffains đóng đồn ở Sidi-Ali-Boudjedi-Ine.

Vì giới mưa, các trận đánh nhau sẽ đình-hoãn, nhưng rồi sẽ bắt đầu đánh mấy trận, chen đường cho Abd-El Krim không tiếp ứng được với các chân-hiện còn phản-kháng, khiến cho các châu lỵ phải xin đầu hàng. Quân Pháp và Tây-ban-nha sẽ đắp các đường mới và sửa các con đường cũ nối miền Pháp với miền Tây-ban-nha, cho tiện việc kiểm soát tuần phòng.

Chiến-sự ở Syrie

Tại miền Mousnif, có đại-tướng Gamelen đợi bị đề đánh mấy trận nữa.

Người Âu-châu với các tòa tối-cao Trung-hoa

Người Âu-châu thứ hai bị tòa án Trung-hoa ở Cáp-nhĩ-tân kết án xử-tử đã tự tử một giờ trước khi bị hành hình.

(I dopacifi)

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 sáng 26 độ
15 giờ 29 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất một tạ	10	00
— nhì,	9	10
— ba,	8	40
Thóc hạng nhất,	5	70
Bắp ngô	5	30

Giá bạc — Kể từ ngày 15 Octobre 19.5 giá bạc ở kho Nhà-nước định là 12 l. 70

Thị giá ngoài trời. — Ngày 14 Oct 1925 44,75 — 55,30 — 44,00 — 43,65. — 72,25

Hội Bắc-kỳ tư-vấn nghị-viện. — Chiều hôm qua, nghị-viện đã cử các ông có tên sau này xét về việc thuế điền, việc di dân và thuế đinh. Hai ban ấy như sau này :

Ban xét việc thuế điền

MM. Nguyễn-văn Huề, Ng-văn-Tấn, Trần-đức-Gỹ, Vũ-minh-Châu, Ng-hữu-Bản, Ng-hữu-Tước, Phạm-đức-Bình, Trần-đình-Hòe, Đinh-viết-Tín, Bùi-mạnh Hợp, Đỗ-kắc-Miễn, Trần-văn-Trứ, Trần-văn-Soạn, Lê-thuần-Kỳ, Cao ngọc Lạn, Bùi-văn-Hợi, Ng-xuân-Phương, Hà-duy-Thắng, Trần-kim-Thiện, Phạm-Vấn, Ngạc-văn-Đồng, Ng Tri, Ng-đức-Gu, Ng-hữu-Ái, Ng-hữu-Tiếp, Ng-Cân, Lương-văn-Đỉnh, Đặng mạnh-Ái, Nguyễn-xuân-Thanh.

Ban xét việc di dân và thuế đinh

MM. Phạm-ngọc Ái Công-đình-Tư, Ng-an-Điệp, Ng-văn-Mẫn, Đỗ-Thận, Trần-đình-Cơ tính, Phạm-ngọc Cống, Trần-ngọc Uyển, Phạm-xuân-Liên, Đặng-đình-Đức, Phạm-xuân-Mai, Đàm-quang-Peiệt, Vương-xuân-Yến, Tô-xuân-Mai, Vi văn Ỷ, Dương-văn-Am, Hoàng-đình Linh, Trần-đức-Thu, Nguyễn đình-Văn, Hoàng-huy-Giao, Lục-v-Thanh, Trần minh-Thu, Không trọng-Điển.

Về việc sửa đổi lại ngạch thuế điền thì quan Thống-sứ có bày tỏ như sau này để các ông nghị-viên để xét.

Nói về việc cải lương ngạch thuế điền

Nhà nước bảo-hộ dự định cải-lương ngạch thuế điền ở vùng Bắc-kỳ. Nhưng mà trước khi định lại giới thuế ấy nhà nước muốn hỏi ý-kiến Tư-vấn-nghị-viện và phòng canh-nông, vì hai nghị-viện ấy giữ quyền-lợi những điền chủ Pháp và Annam sau này phải chịu thuế mới.

Việc cải-lương này không phải là có ý đi thêm số thu dân, nghĩa là nhà nước không có ý tăng thuế điền để lấy tiền thêm của dân. Chỉ ý nhà nước là chỉnh đốn lại cách thu thuế điền, ngạch thuế này nguyên trước là thuế có phần từng hạng, nhưng lâu ngày thành ra thuế quân phân. Nhà nước sẽ thêm tư các quan thú-hiến các tỉnh để cho lúc thi-hành việc cải-lương này nhân dân khỏi phải chịu thuế nặng hơn trước. Muốn cho việc cải-lương này không thiệt cho nhà-nước thì phải dự định thêm một trăm đồng bạc là hai đồng. Số thêm ấy là để phòng xa cho việc dự-toán, chính thực không phải là tăng ngạch thuế điền đâu.

Trước hết nhà nước muốn giản tiện ngạch thuế điền và cách thu nạp của thuế ấy. Muốn được như thế thì nên gồm thuế chính ngạch và tạp thuế và thuế đinh, vào làm một. Cứ như bây giờ điền hễ một chịu một số thuế lại chịu thêm bao nhiêu là thuế phụ thu ; như thế thực là để cho sinh ra nhiều sự gian-dối.

Sự cần nhà nước lại muốn phân ngạch thuế điền cho rõ. Hễn nay ngạch thuế cứ mỗi cái tỉnh chất thuế có từng hạng mà thành ra một thứ thuế quan phân. Mà sự bổ thuế quân phân xa hay không có theo công bằng bao giờ cả, không kỳ-áo trong dân muốn bổ thuế ít nào thì được như thế, cho nên chỉ những người điền-chủ đến trong làng phải chịu thiệt mà không biết kêu vào đâu.

Muốn được như thế thì đợi việc lập địa-bạ các tỉnh xong đã, hiện nay ở tỉnh Hà-đông, tỉnh Hải-dương và tỉnh Ninh bình đã đương lập địa-bạ lại, sau rồi việc ấy sẽ thi-hành ra các tỉnh khác.

Có địa-bạ thì sẽ biết được ruộng nào là của ai, biết một khu ruộng đó được bao nhiêu thước tấc ; vậy sau có thể đánh thuế cho công bằng được. Các người điền-chủ sẽ biết được rằng là một người có điền xác bao nhiêu mẫu, sào, thước, tuộng, biết ngạch thuế điền thổ và biết ngạch thuế là bao nhiêu. Vậy ai ai cũng không phải chịu những kỳ-hào chuyên quyền lạm bổ và lạm thu.

Chỉ khi việc cải-lương thuế điền đã giải ra ở bản dự nghị-định đính theo đây ; nhà nước muốn hỏi ý-nghĩ Tư-vấn hội-viên về việc ấy ra thế nào.

Quan Thống sứ J. KRAUTHEIMER
Ký tên

Cứ như dự nghị-định dự-thảo giao cho nghị viện xét thì kể từ ngày 1er janvier 1926 trở đi, khoản ngoại-phụ thuế điền sẽ bãi đi.

Còn thuế điền-thổ thì dự định như sau này :

Điền nhất đẳng, một mẫu		2$00
— nhị —		1.50
— tam —		1.00
Thổ hạng nhất một mẫu		2.50
— nhì —		1.00
— ba —		0.50
— tư —		0.20
— năm —		0.02

Đây mới là một việc dự định, bao giờ nghị viện bàn xong và có nghị-định quan Thống-sứ thi hành quán sẽ tỏ rõ hơn.

AU CINEMA TONKINOIS

13, Phố Hàng Quạt, Hanoi

CHƯƠNG-TRÌNH

Từ ngày thứ ba 13 đến ngày thứ năm 15 Octobre 1925

LA DÉESSE DES TROPIQUES

Hồi thứ 7 La charmeuse de Leopards
Hồi thứ 8 Le Cavalier masqué

CORTBE-BAND[illegible] MALGRÉ LUI

Hài-kịch chia làm hai phần

Ngày thứ năm 15 octobre hồi 17 giờ 30.

Buổi ban ngày giảm giá

Việc Bưu-Trác tại Kinh-đô. — Trong số báo ngày hôm qua, bản-quán đã nói qua về việc Bưu Trác, hay xin nói rõ lại như sau này :

Nguyễn Bưu Trác làm thừa Đô-thống phủ chương phủ sự, ngụ tiền vũ hộ giá cùng với em là Bưu-Thập và mấy người nữa phạm tội mưu-phế ở Kinh-đô đã mấy tháng nay. Bưu-Trác tuy đi được thụ hoàng-ân rất nhiều mà lại có ý tiếm vị. Bởi vậy theo như án của Tôn nhân-phủ thì nay Bưu-Trác phải phát lưu đi Lao-bảo em là Bưu-Thập phải ba năm cũ mỗi Hà-ngoại đều mất hết phẩm-tước và phải đổi theo họ mẹ không được là người trong hoàng-phái nữa.

Việc kiểm-soát các phim ảnh. — Đến thứ 12 trong nghị-định ngày 28 mai 1921 về việc kiểm soát các phim ảnh nay đổi lại như sau này :

« Phàm trái với các điều trong nghị-định này thì phải phạt tiền từ 11 đến 100 quan và phạt giam từ 1 đến 15 ngày hay là hai tội chỉ phải chịu một mà thôi. »

NÀO AI MUỐN GIẢI CHÍ !!!

NÀO AI MUỐN MUA VUI !!!

Mau mau đến rạp Chớp-bóng CINEMA PALACE (Phố Tràng-tiền) Từ thứ tư 7 đến thứ ba 13 Octobre 1925 Xem phim mới :

« LỆ-LUẬT VỀ SỰ RƯỚC ĐÁI »

Les Lois de l'Hospitalité

Buồn cười tức bụng !!!

Tại CINEMA PATHÉ (bên cạnh đền bà Kiệu) Từ thứ sáu 9 tới chủ nhật 11 Octobre 1925 chỉ ăn đại phim ảnh

LE LION DE VENISE

6 doan

Hết hay !!! Rất vui !!!

Tại rạp VAMILY CINÉMA (phố hàng Buồm) Đang chiếu phim ảnh tiểu thuyết

LA FLÈCHE VENGERESSE

« Mũi tên bắn báo thù »

Kỳ bảo hội-viên. — M. Đoàn-trung-Huệ, nay cử làm đại-biểu cho huyện Phúc-thọ, tại hội-đồng kỳ hào tỉnh Sơn-tây thay M. Hà-văn-Khán, từ thế.

Ái tín. — Bản quán được tin buồn rằng M. Lưu-Đức giáo-học trường phủ Nam Hanoi, vừa mới tạ-thế tại qui-xá số 242, phố Huế, đến ngày 16 octob e 1925 thì cất đám.

Vậy xin có mấy lời kính viếng ông Giáo và qui quyến.

CÁO-PHÓ

Chúng tôi lấy làm đau đớn kính-cáo cùng các ông, các bà, biết cho rằng phu-quân và thân-phụ chúng tôi là :

M. LƯU-ĐỨC

Giáo-học trường phủ Nam Hanoi

mới tạ thế tại tệ-xá số 242 phố Huế. Đến 16 octobre, hồi 11 giờ trưa thì cất đám.

Vi-vong-nhân : Phan-thị-Hạch
Cô tử : Lưu-Thọ
Lưu-thị-Khang
Lưu thị-Minh

Tờ đạt này thay tờ cáo-phó

Ngạch học-chính. — Mấy ông Lormier tức Phạm-thị-Hiên, giáo-học thì sai tập sự, hiện đương nghỉ, nay được tử chức.

M. Phan-bư-Tố, giá-học thì sai tập sự ở trường Hương-canh được nghỉ dưỡng bệnh ba tháng không dẫu cả lương hai tháng sau nữa lương.

Ngoại cảnh sát. — M. Trịnh văn-Toàn, nguyên phó quản, nên bổng 320 đồng, nay được phục chức đội cảnh-sát nên bổng 270 đồng.

Bỏ quên va-li trên ô-tô. — M. Phan-sao-Đệ, cử-nhân, quán ở Thịnh-cường, phủ Kiến-xương (Thái-bình) trình rằng bỏ quên trên một chiếc ô-tô hàng đi đường Hưng-yên Hà-nội, một cái va-li trong có 11 đồng bạc, hai cái áo the đen, một áo the trắng và các đồ vật.

MUỐN BÁN, 1 cái tủ sắt, bề cao 1 thước, và 1 cái xe ô-tô « Peugeot » 10 mã lực

Hỏi tại 55, đường Đồng khánh, Hanoi.

Công-ty đánh cá và làm Nước-mắm Bắc-kỳ

CÓ LỜI KÍNH CÁO :

Bản công-ty đã phát mại thứ Nước-mắm rất tốt và rất bổ, làm theo đúng cách-thức phương thủ-hành, toàn bằng những thứ cá ngon, lấy thứ nước nhất ra mà chế ý phép vệ-sinh, giá bán thì hạ rẻ hơn cả. Các nhà mua dùng có thể chắc được rằng không phải ăn những thứ nước hàng bán thứ một phần nước-cất, chín mười phần nước-tạ.

Nước-mắm nay chỉ làm có một hạng, dùng vào bàn thứ chai.

1 Chai lớn có gắn sứt-nhe	0$25
Trả lại chai trư	0.09
2 Chai nhỏ	0.04
Trả lại chai trư	0.01

Chính sở công-ty tại Hanoi
51, đường Gia-Long.

Chiến đã có bán tại hiệu Phúc-Thanh, 29, phố hàng Đậu, và ở các tỉnh cũng đã đã có bán cả rồi.

Kẻ cắp dàn-bà. — Thị Lan, 39 tuổi, vú già-cư, vô nghề-nghiệp bắt được ăn cắp một đồng bạc của Lưu-văn-Phương, 27 tuổi, nấu bếp, ở số 81, đường Jauréguiberry, và thấy đã thú đu thực, nên đã phải bắt giải vào tòa án.

Cặp sách của ai ? — Mlle Pionist, nhà số 24, phố Takou, trình rằng ngày 13 vừa rồi có khách đưa một cái cặp sách và các học cụ nữa ai bỏ trên chiếc xe cho su, vậy ai có những đồ-đạc đó lại nhà có sẽ trả.

Bao giờ tiệt giống phi nhân-loại ? — Hồi 7 giờ sáng hôm qua, người ta thấy một cái xác đứa con trai, chừng một tháng vứt ở phố Reinach. Không trong mình không có thương tích gì thì đã cho đem vào nhà xác.

Xe dụng nhau. — Hồi 6 giờ 25 chiều 13 vừa rồi, chiếc xe ngựa của Mme Manifes nhà số 75 đường Quan-thánh, đi đến góc phố Gia long thì ra đường Rollandes thì dụng phải một chiếc xe tay P. P. X. K. số 9 do tên Ng-văn-Vết. May không việc gì đến người, chỉ chiếc xe tay bị gãy càng và gãy bánh bên trái mà thôi.

HIỆU BÁO-CHẾ :

CHASSAGNE

59, Rue Paul-Bert, Hanoi

Có bán đủ cả các thứ thuốc

NÊN HỎI QUYỂN MẪU HÀNG (CATALOGUE) Ở ĐÂY

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Chết đuối. — Ngày 13 octobre hồi 17 giờ ở An-bến có con bé con lên bảy tuổi tên là Trịnh-thị-Bố nó đùa với chị ở gần nhà chẳng may xảy chân ngã xuống ao chết đuối. Xảy nó cách sau mấy giờ mới vớt được, khám xét xong đã cho chôn.

Trẻ con lạc. — Ngô-văn-Giao 21 tuổi nhà ở Hongay qua Haiphong có đứa con gái tên là Ngô-văn-Luân 14 tuổi lạc mất từ buổi sáng ngày 10 octobre.

Lê-thị-Tư ở bến đò Bính-đông tỉnh lạc mất đứa con gái bồi buổi sáng ngày 13 thì đến buổi chiều lại tìm thấy.

Lại mất trường học nữa đóng cửa. — Sở cảnh vừa làm biên-bản phạt M. Ng-văn Thanh 19 tuổi nhà ở số 12 phố Ma étnal Foch phạm vào lệ ngày 14 Mai 1921 điều thứ 6 mở nhà trường dạy trẻ không xin phép.

Đánh rơi. — Lê-văn-Thọ 37 tuổi, làm nghề khai hàng, nhà ở số 8 phố Lão kay trình đánh rơi một cái ví đựng 18 đồng, một chiếc thẻ tùy thân và các giấy má vật.

Ngã xe cộ. — Ngày 12 trước vào hồi 11 giờ trưa ở phố Paul Bert ngay ở trước cửa nhà ngân-hàng Chartred có chiếc xe hiệu V. T. số 1493 bị chiếc xe ô-tô số T. 885 của sở công-ti sinh và gãy tan hai bánh và quẫn cong cả trục xe.

Số 305

THÚY-HỦ

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Nhất đế sai người sửa-soạn quan quách, lại chọn ngày tốt làm lễ nhập-quan, rồi thiết linh-sàng ở giữa nhà chính-sinh. Tế-tử bèn thảo-sớ có viết một dòng chữ như sau này :

« Lương sơn-bạc chủ, thiên vương Triều công thân-chế ».

Các vị đầu lĩnh trong sơn-trại từ *Tống-giang* trở xuống đều mặc đồ trong-tang. Các tiểu đầu-mục cũng quản lâu-la cũng đều đồ tang cả. *Lâm sung* liền đem mũi tên thế lấy đặt tại trước linh-sàng.

Trong trại cầm một cây trường-phan và mời bọn tăng-chúng ở các chùa gần đấy lên nói đề làm lễ độ-vong cho *Triều cái*. *Tống-giang* nhảy lên giảng đài khóc-lóc, chẳng tưởng gì đến các công-việc trong sơn-trại.

Lâm sung thương-nghị với *Ngô-dụng*. *Công-tôn thắng* cùng các vị đầu-lĩnh muốn lập *Tống-giang* làm chủ *Lương-sơn-bạc*, mọi người đều vâng theo mệnh-lệnh.

Mờ sáng hôm sau, trong sơn-trại đã trần-thiết các đồ hương hoa đèn-nến. *Lâm sung* đứng đầu, cùng các vị đầu-lĩnh mời *Tống giang* ra ngồi ở nhà *Tụ nghĩa sảnh*.

Lâm sung đứng dậy nói với *Tống-giang* rằng :

— Nước không nên một ngày không có vua, nhà không nên một ngày không có chủ. *Triều* thiên-vương đã về chầu trời rồi thì công việc trong sơn-trại, há nên một ngày vô chủ. Bây giờ khắp trong thiên-hạ, ai cũng đều nức tiếng đại huynh, hôm nay nhân dược ngày lành thái-tuế tối, xin mời đại-huynh làm chủ sơn-trại, để cho mọi người đều được vâng theo mệnh-lệnh của đại huynh.

Tống giang nói :

— *Triều* thiên-vương trong khi lâm-chung, có di-chúc rằng : « Để ai bắt được *Sử-văn-cung* thì lập làm chủ *Lương sơn-bạc*. » Cần nói lấy các vị đầu lĩnh đều đã biết cả. Tôi thì còn đâu, khi nào chàng ta dám quên. Và tôi đây cũng chưa từng được được thù, rửa được hèn cho *Triều* thiên-vương, có lẽ đâu tôi lại dám ở cái ngôi ấy.

Ngô dụng nói :

— *Triều* thiên-vương dẫu nói như thế, nhưng ngày nay chưa xảy bắt được người kia, cũng có lẽ trong sơn-trại này dám để một ngày vô chủ hay sao ! Nếu đại-huynh không nhận ngôi ấy thì mọi người khác đều là thủ-hạ của đại-huynh, còn ai dám nhận. Hơn-chí mọi người đây phần nhiều là tâm-phúc của đại-huynh, cũng cùng ai còn dám nói gì. Nay rày đại-huynh hãy nên tạm nhận ngôi ấy, rồi đợi sau này sẽ lại cũng nhau thương-nghị.

Tống giang nói :

— Quân-sư dạy chí phải ! Ngày nay tôi hãy xin tạm quyền ngôi ấy đợi đến mai sau, hễ ai báo được thù, rửa được hèn, bắt được *Sử-văn-cung* thì bắt cứ người nào, cũng nên nhận làm trại-chủ.

Hắc-toàn-phong Lý qui đứng ở bên cạnh kêu to lên rằng :

— Đại-huynh ơi ! Làm chủ *Lương-sơn bạc* này chẳng nói làm chi, dẫu làm Đại-tống hoàng-đế kia, đại-huynh cũng cứ nhận !

Tống giang nổi giận mà rằng :

— Anh mặt đen này lại nói càn ! Nếu lần sau còn như thế nữa thì ta xẻo lưỡi đi !

Lý-qui nói :

— Tôi có dám bảo đại-huynh đừng làm đâu ! Tôi nói đại-huynh làm hoàng-đế mà đại-huynh lại định xẻo lưỡi tôi !

Ngô-dụng nói :

— Anh *Lý-qui* này thật là người không hiểu thời-vụ ! Mọi người chúng tôi đây không đến nỗi cùng một kiến-thức như thế ! Xin đại-huynh hãy nghĩ cơn gấp mà chế-trước lấy đại-sự.

Tống-giang đốt hương xong, *Lâm-sung* và *Ngũ dạng* kéo đến chỗ chễm-chệ ở chính giữa, mời ngồi ở chiếc ghế thứ nhất. Một bên quân sư *Ngô-dụng* và một bên pháp-sư *Công-tôn-thắng*. Còn tả hữu hai dãy thì dây bên tả *Lâm sung* đứng đầu và dây bên hữu *Hổ diên-chước* đứng đầu. Mọi người đều sụp lạy, rồi ngồi hai bên.

Tống giang nói :

— Ngày nay tôi tạm quyền ngôi này, chỉ trông cậy ở các anh em đây đồng tâm hiệp lực, thăng làm tay cả cả để cùng thay trời hành-đạo. Sơn trại ta bây giờ quân-mã rất nhiều, không phải ít như ngày trước, vậy xin các anh em chia làm sáu trại để mà đóng quân. *Tụ-nghĩa sảnh* này thì ray để làm *Trung-nghĩa đường*. Tiền hậu tả hữu lập bốn đại-trại, phía sau núi lập ba tiểu-trại ; phía trước núi dưới bụi cửa quan lập một thủy-trại, hai nơi bến nước lập hai cái tiểu-trại. Ngày nay xin các anh em đây chia nhau ra trấn-thủ các nơi.

Ngôi thứ nhất trong *Trung-nghĩa-đường*, *Tống giang* hãy tạm quyền ; ngôi thứ hai là quân-sư *Ngô-dụng* ; ngôi thứ ba là pháp-sư *Công-tôn-thắng* ; ngôi thứ tư là *Hoa-vinh* ; ngôi thứ năm là *Tân-minh* ; ngôi thứ sáu là *Lã phương* và ngôi thứ bảy là *Quách-thịnh*. Trong trại tả-quân thì ngôi thứ nhất là *Lâm sung* ; ngôi thứ hai là *Lưu-đường* ; ngôi thứ ba là *Sử tiến* ; ngôi thứ tư là *Dương-hùng* ; ngôi thứ năm là *Thạch tú* ; ngôi thứ sáu là *Bố-thiên* và ngôi thứ bảy là *Tông vạn*.

Trong trại hữu quân thì ngôi thứ nhất là *Hổ diên-chước* ; ngôi thứ hai là *Châu đồng* ; ngôi thứ ba là *Bôi-tôn* ; ngôi thứ tư là *Mạc-hoằng* ; ngôi thứ năm là *Lý-qui* ; ngôi thứ sáu là *Âu-bằng* và ngôi thứ bảy là *Mạc-xuân*.

Trong trại tiền quân thì ngôi thứ nhất là *Lộ-từng* ; ngôi thứ hai là *Tô-ninh* ; ngôi thứ ba là *Lỗ trí thâm* ; ngôi thứ tư là *Vũ từng* ; ngôi thứ năm là *Dương-chí* ; ngôi thứ sáu là *Mã-lân* và ngôi thứ bảy là *Tài-đan*.

Trong trại hậu quân thì ngôi thứ nhất là *Sài-tiến* ; ngôi thứ hai là *Tôn-lập* ; ngôi thứ ba là *Hoàng tín* ; ngôi thứ tư là *Hàn-thao* ; ngôi thứ năm là *Bình-kỹ* ; ngôi thứ sáu là *Đặng-phi* và ngôi thứ bảy là *Tiết-vĩnh*.

Trong trại thủy-quân thì ngôi thứ nhất là *Lý-tuấn* ; ngôi thứ hai là *Nguyễn-tiểu-nhị* ; ngôi thứ ba là *Nguyễn-tiểu-ngũ* ; ngôi thứ tư là *Nguyễn tiểu thất* ; ngôi thứ năm là *Trương-hoành* ; ngôi thứ sáu là *Trương-thuận* ; ngôi thứ bảy là *Đồng ưu* và ngôi thứ tám là *Đồng-mãnh*.

Trong sáu trại ấy số thầy bốn mươi ba vị đầu-lĩnh.

Của quan thứ nhất ở phía trước núi thì giao cho *Lôi-hoành* và *Phan-thụy* trấn-thủ ;

Của quan thứ hai thì giao cho *Giải chân* và *Giải bảo* ;

Của quan thứ ba thì giao cho *Hạng-sung* và *Lý-cổn*.

Cái tiểu-trại ở bến *Kim sa* thì giao cho bốn người ra trấn-thủ là *Yên-thuần*, *Trịnh-thiên thọ*, *Khổng-minh* và *Khổng-lượng*.

Cái tiểu trại ở bến *Áp trấy* thì cũng giao cho bốn người ra trấn-thủ là *Lý-trung*, *Chu thông*, *Châu ngân* và *Châu-khuận*.

Hai cái tiểu-trại ở phía sau núi thì cái bên tả giao cho *Vương-ngạ hồ*, *Nhất trượng-thanh* và *Tào-chính* ; còn cái bên hữu thì giao cho *Cân-vũ*, *Trần-đạt* và *Dương-xuân*.

Trong *Trung-nghĩa-đường* chia ra hai phòng tả hữu hai bên...

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ neo, 15 châu-kinh
Mặt bỏ kim có chữ đọ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2099

NHÀ BÁ-CHUÔNG
TỨC LÀ HIỆU BÁO CHẾ MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :

ABLENNOL

là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Uroformine
Giá 1 $ 80 một hộp

BỆNH LẬU

Thụt bằng thuốc LUGAR mà chữa lậu thì không gì hiệu bằng.

THUỐC THỤT LUGAR có nhiều chất quý ở loài thực vật, trị trùng lậu thì chóng quá ; mà nhất là chữa không cần-thận nó nặng lên thì THUỐC LUGAR dùng nhẹ lắm.

THUỐC THỤT LUGAR không có mùi gì cả ; giá dụ ống tiểu tiện thay nóng hay khó chịu mà dùng ngay thuốc đó thì lậu có gần phải ra cũng tịt hẳn.

Hễ muốn giữ không mắc bệnh lậu, thì giao hợp xong rồi, dùng ngay THUỐC THỤT LUGAR.

Cứ thấy đau ống tiểu tiện thì trong một ngày thụt 3, 4 lần.

Thụt sẽ để thuốc trong ống tiểu tiện độ 4, 5 phút, rồi sẽ nắn nắn ống đó

Trước khi thụt thì phải nhớ tiểu tiện đã, 2, 3 giờ xong rồi lại tiểu tiện nữa.

Trong khi lậu thì nên uống thuốc SANTAL MARY và thụt THUỐC LUGAR thì dẫu bệnh nặng thế nào cũng phải tiêu diệt.

Thuốc thụt Lugar. . . 1 $ 75
Thuốc Santal Mary. . 1 $ 00

Bán tại nhà bào chế CHASSAGNE số 59 phố Paul Bert. Hanoi.

Bội tín. — Bài-văn-Sung làm nghề cho thuê xe ở Hàng-kênh thưa tên Tuyên đã đi trốn bội tín lấy đỡ xe giá 6 p.

Giải ra ngoại châu. — Ngày hôm qua lính cảnh-sát tóm được 4 tên ăn mày đi quanh trong thành-phố thì lập tức đã điệu cả về sở cẩm để rồi giải ra ngoại châu.

Giải vào tòa án. — Phạm-văn-Đạc 17 tuổi và Lê-văn-Lâm 27 tuổi đều làm nghề cu-ly nhà ở Đông-khê cao việc ăn cắp đồ của sở SICEO ; Phạm-văn-Lợi làm bồi, hiện không có công việc, can tội du-đãng đều phải giải cả vào tòa án để xét.

HƯNG YÊN

Hội Trí-tri. — Lớp nhà để làm trong hội ở hội Trí-tri nát lắm, sợ có ngày xảy ra sự chẳng may cho học trò, vậy hội đồng trị-sự họp tại hội-quán tối hôm thứ sáu tuần lễ trước có định tạm bãi việc dạy học để trù tính việc chữa nhà. khi nào chữa xong sẽ có lời bá-cáo để các ông các bà biết

PHỦ LÝ

Vì sao mà chết ? — Hôm mới rồi đây có một người đàn-bà đem tử-thi một đứa trẻ lên nhà thương nhờ thầy thuốc khám nghiệm. Hỏi ra thì người đàn-bà đó khai tên là Nguyễn thị Nghiễn bị tên Lý-hữu-Áng, cũng người làng ấy đánh. Từ đấy thị thấy trong mình khó ở, đến hồi 8 giờ sáng ngày 15 tháng 8 ta thì đẻ ra một cái thai con trai, phía rau thấy thầy thâm tím mà mọng ra như quả mồng-quân. Bởi vậy nên thị Nghiễn đem con đến nhờ thầy thuốc khám nghiệm và làm đơn kiện tên Áng tại tòa.

Việc này hiện tòa án sơ cấp huyện Kim-bảng đương xét.

NACHAM

Một điều mong mỏi. — Na cham là một hạt thuộc tỉnh Lạng sơn giáp ngay với miền nam nước Tàu. Các đại-lý hành-chính do quan đại úy coi cơ lính Lê-dương kiêm Các công-sở đóng ở đây thì có phòng giấy đại-lý, thương-chính, điện-báo, sở bưu-xa, nhà ở tại là Thoát-lăng, trường Pháp-Việt và đồn binh.

Miền sơn-lâm mà việc buôn bán được sầm uất như đây là vì ở vào quãng cuối đường thiết-lộ, các hàng hóa ở trung-châu tải đi Cao-bằng, hoặc mang sang Tàu, hay mạn trên gửi xuống ở Lung-châu đem đến đều phải qua Na cham cả.

Thổ sản có hồi, sa nhân, củ nâu, thóc, gạo, ngô, đậu cũng có ít nhiều, song tiếc thay vào tay người Hoa-kiều cả. Người mình chỉ buôn bán lặt vặt thôi. Mỗi phiên chợ lác đác vài ba có hàng tấm người Kinh ở giữa đám áo xanh chen chúc là bọn Khách ban đủ các thứ ăn mặc-dụng và dân Thổ đi chơi nhởn.

Việc vận-tải ở đây cũng rất tiện lợi, đường thủy có thuyền bè xuôi ngược theo dòng nước sông Kỳ-cùng đến Thất-khê rồi thuộc sang tỏa Long-châu đất Tàu. Đường bộ có xe tải đường ngựa kéo là thứ xe riêng của miền này và xe hòi của một công-ty lãnh trong việc chở thư và dụng-cụ cho Nhà-nước.

Bà con là dưới xuôi ngược Cao-bằng bây giờ không còn phải ngại nỗi đường sá hiểm trở nữa. Bước chân trên xe-hỏa xuống đã sẵn có một thứ máy nhanh-nhẹn không kém gì con ngựa sắt ; kia đem mình đến tận nơi bằng một cách mau chóng sau khi mắt đã được ngắm một bức tranh đẹp phong cảnh miền thượng-du : nào đồi núi chập chồng, cái nọ nối cái kia, nào sông ngòi, suối thác tấm tưởi cho cây cối mọc tốt thành về sẽ đám rừng, một màu xanh ngắt hai bên con đường thuộc địa.

Ít lâu nay các nhà quyền-binh ở đây hết sức sửa sang nên thành-phố lại càng thêm về lịch sự. Nhà gạch san sát, đường phố mở rộng và làm nhiều trồng rất sạch sẽ. Đêm hôm cảnh phòng nghiêm nhặt nên dân sự miền bên-thủy đều được yên ổn làm ăn.

Có một điều mong mỏi là chính-phủ kíp lập cho một « phòng phát thuốc » (infirmerie) như là sở Y-chính đã dự định ngót một năm nay thì dân tỉnh trước đã bắt đầu hiểu sự thần hiệu của thuốc tây sẽ hoan nghênh vô cùng. C. lai cảo.

VIỆC KINH-ĐÔ

Kết quả kỳ hạch Cao-đẳng tiểu-học Pháp-Việt. — Chiều hôm 10 octobre mới rồi ở trường Quốc-học đã treo bảng yết danh sách những sinh trung tuyển kỳ hạch Cao-đẳng tiểu-học Pháp-Việt (Diplôme d'études primaires supérieures franco-annamites) mở hồi hôm 5 octobre.

Kỳ hạch thứ hai (2e session) này được 21 người đỗ (18 nam học sinh và 3 nữ học-sinh) so với số thí-sinh ở Hanoi thì ở Huế hơn được 2 người. Có một điều đáng chú ý là trong 21 người đỗ đó có 2 người được vào hạng bình-thứ (seizième) mà lại là 2 cô học-trò trường nữ-học Đồng-khánh, như thế thực đáng ngợi khen lắm và nghiệm biết rằng cái trình-độ học thức của bạn quần-thoa nay cũng khá lắm vậy.

Danh sách các thí sinh trúng tuyển như sau này :

Hạng bình thứ

Cô Tôn-nữ thị-Chanh	327 điểm	
Cô Trần-thị-Nhu Mậu	320	» 1/2

Hạng thứ

MM. Đỗ-kế-Tuyên	297	»
Ng-trọng-Hiệp	293	»
Tăng-thiện-Huân	290	»
Ng-khoa-Phong	285	» 1/2
Nguyễn-Du	285	»
Nguyễn-duy-Thái	281	» 1/2
Phạm ngọc-Bát	279	»
Nguyễn-xuân-Tín	276	»
Đặng-cao-Đệ	275	»
Hoàng-thị-Vệ	272	»
Phan-Khôi	271	»
Cao-hữu-Hoành	270	»
Đoàn-Tuấn-Đang	269	»
Văn-Kính	268	»
Thái-duy-Liên	267	»
Tôn-thất-Đệ	266	»
Bửu-Dương	264	»
Nguyễn-văn-Nhi	260	»
Ng-đình-Khanh	260	»

Bản-báo có lời mừng các cô các cậu mới đỗ.

VIỆC TRUNG-KỲ

THANH-HÓA

Thói chơi nghịch của quân vô-loại. — Ở đây lâu nay có những quân vô loại tức là bọn công-tử vô học hành đỏ dở dang dang, chỉ làm bộ cành cho sang, rồi nhảy hết phố nọ sang phố kia, thấy người con gái nào thì mắt la mày lét, theo đuổi cho đến khi người ta về tới nhà người ta, thế rồi không còn cách gì làm cho người ta ra được, thì giở ngay thủ đoạn mặt kiếp mà nẻm đá vào nhà người ta.

Những sự nghịch tinh ấy xem ra có cái nguy hiểm mà có khi xảy ra đến án mạng, chứ chẳng chơi, vậy mong các thầy cảnh sát sẽ lưu tâm mà trừ khử bọn ấy đi.

X. lai cảo.

TOURANE

Ngày quốc-khánh của người Trung-hoa. — Đã có mười mấy năm nay, năm nào cũng vậy, hễ đến ngày này thì nhân-dân trong thành phố ta lại được một hôm nghe tiếng pháo của người Tàu, mừng ngày quốc-khánh của dân Tàu. Thường năm thì chỉ có thể : đốt pháo và treo cờ thôi, chớ không có làm chi lạ ; nhưng năm nay hội làm rất là trọng thể trong-hoàng : phần nhiều cửa hàng lớn [illegible] bắc thể-móa-lâu, trên có hoành-phi, hai bên liễn-đối, ba ngày treo cờ, tối thắp đèn rực rỡ ; lại có đốt các thứ pháo bông ; còn pháo nổ thì suốt ngày sớm một lượt, tối lại một lượt, tiếng kèn vang động cả phố-phường, xác vãng ngập cả đường sá.

Các bức hoành phi, thấy chỗ nào cũng đề hồn chữ « Trung Hoa vạn-tuế » còn hai bên thì : chỗ nào « Đồng hoan cộng lạc, » chỗ nọ « yến lâm sinh ca » lại nào « Phương thần mỹ-cảnh », nào « Dân-quốc thập tứ niên », nào « Trung-hoa song thập tiết » v. v. Thôi thì đi đến đâu cũng gặp kèo, đều treo, phô rõ ; nhưng có ngày đại lễ của Tàu, ta có ý xét xem mới biết người Tàu ở đây cũng thực là đông, mà sự thương-mại của Tàu cại lại phát đạt lắm.

Nên đọc đến hai chữ « Song-thập » mà ngẫm nghĩ cũng có ý nghĩa hay hay ; hai chữ ấy nghĩa nó là « Đôi-mười », tại làm sao lại mồng 10 tháng mười cho nên các là người Tàu cũng ngụ ý như những ngày tiết lễ của Tàu, hễ trùng tháng trùng ngày thì người ta hay đặt chữ « Trùng », như mồng năm tháng năm, thì đặt chữ « trùng ngũ » mồng bảy tháng bảy thì đặt chữ « trùng thất » mồng chín tháng chín thì « Trùng cửu », v.v. Nay gặp ngày mồng mười tháng mười, mà không muốn lấy chữ « Trùng » nữa lấy chữ « Song » mới thực là mỹ-mê. Nghĩ như vậy thì tưởng cũng có lý-thú lắm, nhưng đem so âm-lịch với dương-lịch thì khác nhau xa lắc, vì ngày tây thì 10 tháng mười, mà ngày Tàu thì 23 tháng tám.

Điều ấy tưởng người Tàu trong cách cải cũ thay mới rất là bạo-dạn, cả đến chính sóc mà cũng bỏ phăng đi, không còn ngần ngại chút nào. Không trách gì hiện nay các nhà học-thức trong thế-giới nghị-luận về cái vấn-đề « Đông-phương, Tây-phương » nhiều nhà cho rằng, văn-hóa « Đông-phương. bây giờ không còn cái gì đáng thủ pháp nữa, bởi rằng chính người Đông phương cái gì cũng bắt chước Tây-phương. Đề tưởng cũng là một điều khả-dĩ làm chứng được vậy. X. lai cảo

SÁCH MỚI XUẤT-BẢN

Các Tiểu-thuyết và các sách, các truyện quốc-ngữ mới xuất-bản muốn đem gửi bán tại Haiphong được cẩn-thận và tiền-nong cho-tất, nên gửi hiệu *NAM-TÂN, bán sách, số 88, phố Bonnal, Haiphong bán giấp.*

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM
(Payements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trừ ra những tiền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

SẮN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ năm 15 Octobre 1925
ÔNG LỚN TUẦN TRANH
(Hồi thứ I)
Đã cam hồi quả vi tình.
Tuần tranh nọ miễu uy linh rõi truyền.

Tối thứ sáu 16 Octobre 1925
QUAN-ÂM THỊ-KÍNH
Tích chèo cổ, điệu hát hay,
Oan ai, thọa cái mặt dày cho ai.

Tối thứ bảy 17 Octobre 1925
ÔNG LỚN TUẦN TRANH
(Hồi thứ II)
Uy hiền bách, dụ trang trinh.
Tôn ông cựu giải oan tình cho ai.

Có ban ngói hai mươi hai viên một thước vuông đẳng hạng nhì, giá hai mươi đồng (20 $) một nghìn ; tại nhà máy gạch đường Quan-thánh.

ALBERT MOREAU JEUNE
1 HỢP MAY
5, phố nhà Thờ Hanoi

Có lời khen-ngợi các bạn hàng buôn tặng, ban biểu chu-nhân vừa ở Pháp sang, có đem theo rất nhiều các thứ, mà đều là thiết đẹp, thiết hợp thời-trang lắm Kinh-kỳ Đại-pháp. (Parisiennes)

Quan ao cắt đo rất cẩn-thận chắc chắn.

Rất nhanh rất khéo

Đến 19 Octobre này sẽ khai-chương

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thơ đòi hỏi bản-quán, thì cho biết tên và tờ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy gửi báo ấy, để cho dễ bề tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay kỳ tên vẫn tắt hoặc thay đổi, không nói rõ ràng, thành ra nhiều khi bản quán không biết để trả lời.

Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại hối rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kịch mệt rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng báo-chế.

Rượu bổ-đào :
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc vẽ những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Ngày mùng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tòa Nội-các phụng lời chân phê rằng :
Chiếu nay đại diện phòng của MONTÈS một thứ rượu bổ đã từng ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lục phê thị gửi cho gọi được phòng chế-ông để tỏ thành-giá.
Khâm thử.

以批發得大利日本國
嘉獎精神有限公司
敕賜顯用房金屬
內閣印行

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2 $ 25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng sĩ tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn bản-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho bản-quán cả giấy quán báo, chứa lại thế nào thì biên rõ ràng vào đấy, và gửi theo hai hào ($ 25) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán khác.

Nếu ai không gửi tiền theo thì sở đi nguyên thư cũ hoặc phải trả nặng hơn.

GRANDS MAGASINS REUNIS
Phố Paul-Bert, phố Đồng-Khanh và phố Rollandes
HANOI

TELEPHONE N° 126 — Adr. Tel. : MAGAREUNIS

ĐỒ AN BẢN MỚI ĐẾN

Bít tất bóng xanh, sám, nâu. Đặc biệt một đôi	3 fr. 00
Bít tất bóng trăng, đen, các sắc	6 fr. 50 và 8 fr. 00
Bít tất gạch dòng dọc đẹp bền, mũi và gót dệt dầy	10 fr. 50
Nịt deo bít tất PARIS GARTERS chỗ nịt bằng cao su chỗ deo tốt bền, chỗ gài bằng thép. Kiểu Eclipse	10 fr. 50
Bretelles chun lăn trên ngũ sắc, lăn dưới trăng. Chỗ deo thay đổi được. Các miếng montures bằng nickel	15 fr. 00
Bretelles gọi là COLONIALES, không có kim khí, bằng vải dan. Chỗ deo thay đổi được	12 fr. 00
Cà vạt đẹp, nguyên tơ đủ các mùi	12 fr., 16 fr., 20 fr., 24 fr., 27 fr., 30 fr. và 35 fr. 00
Khăn pochettes. Lịch sự	7 fr. 50, 12 fr. 00 và 15 fr. 00
Khăn quàng cổ 140 × 160	35 fr. 00

EDITE POSTALE N° 40

CÔNG-TY THUỐC-LÁ AN-DÉ-RI
(Société des Tabacs Algériens)
THUỐC-LÁ CHÍNH HIỆU
« MONDIA »
mỗi bao 20 điếu, bao lịch-sự
CÓ GỬI ĐI CÁC TỈNH
Một trăm (100) gói thuốc cuốn rồi, 8 $ 50 cả tiền cước gửi đi các nơi và tiền hòm
CÔNG-TY XUẤT-CẢNG VIỄN-ĐÔNG
(Compagnie d'Exportation d'Extrême-Orient)
C. E. D. E. O.
14, Phố hàng Vôi — HANOI
ĐỘC-QUYỀN ĐẠI-DIỆU BÁN THUỐC-LÁ ẤY

英球烟仔總代理 河越內南 遠東公司 發行四版

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Việc Nam-kỳ

CẦN-THƠ

Lỡ tay giết vợ rồi tự tử — Hôm ngày thứ bảy (3 octobre 1925) vừa lúc đánh ngọ (12 giờ trưa) tại châu thành Cần-thơ, nơi đầy phố bốn căng của Mme Thị Huồi phía sau Tòa có vẫy ra một vụ sát nhơn rất rõ ghê gớm, là cho các quan Langsacông là dân sự châu thành nào động và chạy đến đó mà coi rất rõ đông đảo. Khi đến đó thì thấy hai cái tử thi nằm một đống; máu chảy ra lênh láng, ai xem thấy chuyện như vậy, đều nhăn mặt, nhiều mày lại lạnh mình, rồn ốc, vì con mắt dòm thấy thân thể loại con người mà chết một cách rất nên thảm thiết như thế.

Hỏi ra duyên cớ bởi sao hai người mà bị đâm, lại thấy đồng nằm trên vũng máu như vậy, thì mới rõ công chuyện như vầy: Số là tên Ng-v-Thơ là người cởi-ô làm việc với ông Frang-sur Gamory tại Cần-thơ.

Tên Thơ này có làm bạn với một người đàn-bà, ngày trước đã có một đời chồng, ăn ở cùng nhau tại làng Trường long (Cần-thơ) có sinh được hai đứa con còn thơ ấu. Mà hai việc gia đạo hết hòa, nên chồng nàng vợ bắc.

Chồng thì bắt đứa con trai, vợ thì lãnh phần nuôi con gái. Chừng mới một người chị, đặng chị em muốn một cặng phố ở, họa may có gặp Tống-Ngọc-Trường-Khanh mà vầy đôi kết bạn chăng? Thì cũng may cho chị ta đặng chàng Thơ đem về làm vợ. Vợ chồng ở đặng chẳng bao lâu, thì nàng lấy mới thổ-lộ buông lời vàng đá nói với Thơ xin đem lòng đoái tưởng đến chút con thơ vì lo lập khai-sinh cho nó đặng vào trường ăn học. Thơ nghe lời nàng nói mới nghĩ rằng:

Rất đỗi là chim ô-thước mà còn biết thương loài liu-điu (là con tu-hú) thay; huống chi mình là loài người ta chẳng biết nhớ câu « làm phụ » (nhơn hữu tam phụ, bất mẫu là loài người ta, thì có ba thứ cha làm thứ mẹ). Thôi! Hễ thương mẹ thì phải thương đến con.

Nên chi chàng Thơ không lòng ra ít hơi tiền bạc mà lập khai-sinh cho con gì cả; chừng mà khi đặng chứng cho quan tòa tra hỏi mà lên án thế vì khai-sinh (jugement suppletif, tenant lieu de acte de naissance) xong xuôi rồi, thì chàng ta mới đặng bạ lãnh ấn, mà lại đặng có trao lại cho vợ mình.

Đây nói tiếp từ khi nàng lấy về ăn ở với chàng Thơ, thì lo bươn kiếm sửa trấp cho chồng, chớ không lo chi bề khác, vì bởi chàng Thơ tuy có làm việc ăn lương chẳng có bao nhiêu, chớ cũng lo cơm tẻ ngày hai cho đủ bữa, và sắm chút ít quần áo cho vợ ăn mặc, cho ra « cách vợ mấy thầy ».

Tuy vậy chớ từ khi chàng Thơ với vợ nàng kết duyên phu-phụ cho đến năm tháng Juillet rồi, thì vợ chồng nhiều khi không hòa thuận. Song cũng nhà ai nấy sáng, gia đạo ai nấy rõ, người ở ngoài Lẽ thấy thế thì biết thôi, nào dám có lỗ tiếng đuổi đâu, lên sao lên Thơ bỏ vợ chẳng mà đi chơi với vợ còn vợ chồng lại còn ở chung với chị mà chưa chịu lấy chồng lấy cũng là điều lạ đó.

Vì bằng chồng mình đánh bỏ, mà mình đi kiếm người khác mà làm cho bạn và nuôi con, thì si lại còn trách ai dặng, nhứt vì Thơ thì có vợ rồi còn chị ta thì cưới chuồi mãng (lớp thì mẹ và chị lại xúm nhau chuồi Thơ hoài bấy nữa); nhưng mà Thơ cũng đem lòng nhịn-nhục bỏ qua không đếm tới. Cho đến đỗ vợ cũ của thầy lấy còn đến nhiều lần tại nhà Thơ mướn ở mà chuồi cả hai vợ chồng, Thơ nghe mà cũng bỏ qua, nhịn. có một điều là Thơ làm rồi không chịu trả cái đơn khai-sinh đứa con ghẻ cho vợ; nên vợ vì thế mà lòng đến nhà giỡ nhục.

Hôm thứ bảy 3 octobre buổi sớm mai Thơ đương làm việc, thì người vợ cũ cũng còn đến tại étude mà mắng nhiếc nữa. Thơ tức mình phải đến cô bót mà thưa, khi đó ông cò dạy Thơ và vợ nó hai giờ rưỡi phải trở lại hầu. Thơ ra về; chẳng dè khi đặng đồng thì người vợ chuồi Thơ, nhiếc Thơ là « quân bạc nghĩa »: lại nói nhiều điều nhục nhã. Còn chị vợ Thơ thì rày la em và nói: « nếu mày còn ngó mặt thằng chó đó nữa thì mày đừng có biết tới tao là chị nữa. »

Thơ về nhà ăn cơm buổi trưa vừa xong; rồi nghĩ sao không biết đi lước lại chỗ vợ cũ ở, khi Thơ vừa đến thì người chị vợ nói chi láp giáp, mà làm cho Thơ tâm trung phát hỏa, rút một cái dao (xắt thịt hò) đâm vợ nó một cái ngang hông, máu chảy ra lênh láng.

Người chị vợ thấy vậy chạy lại nắm đầu. Thơ là kẻ trai tráng có sức lực. Còn sức đàn-bà thì yếu, dài có mấy lăm hơi; xô chị ta ra và rượt theo mà chém. May đâu chị ta đương cơn sợ quính, mà thấy có một cái cầu gần đó thì cong lưng chạy tuốt qua khỏi đó. Thơ thấy vậy mới chạy trở lại chỗ vợ và ngồi ôm hông là chỗ bị vết đâm, dòm thấy còn ngồi thở và khỏe thì càng thêm giận dữ hơn nữa.

Chừng Thơ mới đâm thêm một dao trên lưng, trúng thẳng gan phổi, vợ nó té nhào vập đầu xuống đất mà chết, nói không được một tiếng chi hết. Rồi đó Thơ xách dao về nhà, nghĩ nghị làm sao không biết, song luận ra thì nó nghĩ như vầy: Đương cơn nóng giận, lòng cũng tưởng đâu ra cái cho nó sợ, nào hay đâu nọ hết cập lượng, mình đâm cho nó chết.

Nếu nó chết rồi thì thân mình ngồi đứng sao yên, thân sao cho khỏi khổ cực mãn đời chi bằng mình xử lấy mình có lẽ tiện hơn. Bởi vậy Thơ mới leo lên trên bàn thờ mà ngồi và sẵn con dao còn đó, cậu ta mới đâm vào hai bên cổ, khi đó có một ông phó Trường tổng thấy Thơ làm vậy ngã, vội vã bước vô mà dựt con dao khỏi cổ ấy.

Nào hay đâu Thơ lại sa lòng muốn chết, mới trễ dao đâm một cái vào ngang hông mình lưỡi dao vô rất sâu nên thơ mới té xỉu. Đến khi người chị vợ chạy về đem thầy em nằm sắp nằm con cạch, mà đã chết rồi nên ngồi ôm em mà khóc. Cách nửa giờ thì ai nấy chạy lại rất đông, nào là quan Biện-lý, quan hai sen-đầm ông Commissaire, cùng là linh tuần thành, nào là nhiều người đi coi nhưng đó hội.

Kế đó có quan thầy thuốc Langsa lại khám tử thi, và dạy không cận thơ vào nhà thương cứu người điều dưỡng. Kế đến ba giờ chiều, thì Thơ mới tắt hơi. Có người đi coi sẽ nhà thương về thuật chuyện lại như vầy, nếu ngộ quả, thì mới rõ cận Thơ quyết chết, nghĩa là khi mấy người infirmiers đương lo băng bó mấy chỗ có vết dao đâm, thì thơ thò tay vào cổ mà móc họng. Móc vừa rồi thì nó chết liền trong giây phút đó.

Xem rồi cuộc này cũng đáng thương cho Thơ quá, vì nhịn-nhục đã lâu nên nay mới sinh ra tính dữ; rồi đến lỡ lại thiệt tự xử lấy mình. Ấy cũng chỉ tại một đời vợ không khéo chọn mà sinh ra tai họa bấy nhiêu; tính đời thật nên đáng sợ.

T. L. B.

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

LA COMPOSITION FRANÇAISE

aux examens franco-annamites

của M. L. HOULLIER

Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam

Bán tại nhà in bản-quán

Giá mỗi quyển. . . . 0 $ 30

Tiền cước mỗi quyển . 0 , 12

Ai ở xa xin viết thư về cho

ông Bùi-xuân-Thành

61 — 63, Rue du Coton — Hanoi

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọt.

Giá tiền 0 $ 90

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được báo biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt quí ông nào mua thì gửi tiền cho; hễ không có tiền gởi theo giấy mua thì bổn-quán không trả lời. Mua báo thì tính từ rằm hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu đầu nai)

Đã năm mươi năm nay nhiều người cũng đã biết nước có chất sắt là một thứ bổ ích cho họ, nên họ bắt chước mà nung những đanh sắt cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước. Như thế thì nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng giống như nguyên chất của thứ ăn mới được. Chính một ông đại danh-y là quan bác-sĩ Rabuteau ở Ba-lê, ngài đã tìm ra cái ích lợi của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thực là công-hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh lạ lùng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống để tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào-chế lớn đều có bán cả.

2056

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

RƯỢU BẠT-HẢ GET

PIPPERMINT GET

rượu này uống để mất mồ và mất khan tiếng.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời nóng, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

1 $ 60 một [illegible] sáu cachets

C. J. BONNET

là hiệu to lựa tốt hơn cả

CÁC ÔNG NÊN ĐẾN NGAY [illegible]

NAM-THỊNH

6, Rue des Cantonnais, 6

HANOI

Hàng rẻ mới sang — Cái mới rất khéo

Các ông sẽ có quần áo đẹp, tốt mà giá lại rẻ.

Mau mau kẻo hết hàng tốt. 2056

NƯỚC HOA HIỆU L. T. PIVER

Nước hoa Floramy. . . .	0 $ 95
Nước hoa Pompéia. . . .	0.95
Nước gội đầu Pompéia .	0.65

GIÁ HẠ NHẤT Ở BẮC-KỲ NÀY

Bán tại nhà Bào-chế CHASSAGNE

Số 59, phố Paul-Bert, Hanoi

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kê-nghiệp

Lập tự năm 1886, là thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

Giây nói số 59

NÊN ĐẾN ĐỖ MÀ HỎI:

ELIXIR HISTOGÉNIQUE *Thuốc nước . . . .* Giá: **1 $ 25**

GRANULÉ HISTOGÉNIQUE *Thuốc hạt . . . .* Giá: **1 . 25**

Đều là thuốc bổ để trị bệnh lao, bệnh ghịp và các bệnh đau phổi rất hay. Người lớn trẻ con đều dùng được cả.

DÉPURATIF RIBAL. *Thuốc lấy huyết và tiêu độc (là thường gọi là thuốc lọc máu) trừ các bệnh đau xương đau mình, mụn mọc ở mặt, trứng cá, v. v. . . . .* Giá: **1 $ 30**

SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống một thìa to . . . . . .* Giá: **1 $ 25**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản hiệu xin trả lời ngay

LE GARAGE BOBILLOT

VIENT DE RECEVOIR

Sa superbe 10 ev SUÈRE 6 places

Compteur-Montre Amortisseurs aux 4 roues. Pneus 775×145

PRIX: **26.500** francs

Sa mignonne 8/10 ev ARIÈS

Ses Super-Culasses pour Citroën 5 ev et 10 ev

(Essais gratuit sans engagement)

7, Boulevard Bobillot — HANOI

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rẻo xưng da dày, đau đe dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khé tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc.

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine.

Giá mỗi chai: 1 $ 80

Có bán tại: Nhà Bá-chuông, Hanoi.

NHÀ BÁ-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết sẵn.

Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thân thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rẻo phổi, làm cho hay ho mệt uống thuốc này rất dễ, vì có mùi thơm không có lợm giọng bao giờ!

Bài thuốc này có hội-đồng các quan Thầy-thuốc chứng-chỉ là hay.

Ấy là:

Thuốc nước bổ huyết

MÁU BỔ 1 $ 40

© Certifié l'insertion

Imprimerie du Trung-Bắc Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)